

De donkerste avond valt kort na Sinterklaas; de donkerste ochtend pas tegen Nieuwjaar.

G.P. Können, Terschellinger dagboek 2012/01

Iedereen weet dat de **kortste dag** rond 22 december valt: in Terschelling is de daglengte dan 7 uur 29 minuten. Iets zuidelijker, in Utrecht, is de kortste dag 15 minuten langer; Maastricht heeft zelfs 28 minuten langer licht.

Met de **donkerste avond** is iets gekks aan de hand: hij valt rond 12 december, dus bijna 10 dagen vroeger dan je zou denken. Vanaf die datum beginnen de avonden alweer lichter te worden: de zon gaat weer later onder. Rond Oudejaarsdag is het 's avonds alweer 10 minuten langer licht. Dit valt best op. Tegelijk zijn de ochtenden steeds donkerder geworden: de **donkerste ochtend** valt pas rond Oud en Nieuw.

Na Nieuwjaarsdag worden de avonden in steeds rapper tempo lichter; half januari is er 's avonds een half uur langer licht dan rond Sinterklaas. Maar in de ochtend gaat het lichter worden maar moeizaam: half januari is er 's ochtends nog slechts een kleine tien minuten licht bijgekomen. Pas tegen februari beginnen de ochtenden versneld lichter te worden.

Het stagnerende ochtendlicht in januari is een vreemd verschijnsel dat beslist opvalt: jaarlijks zorgt het voor een aantal verbaasde telefoontjes naar het KNMI met de vraag waarom de ochtendspits maar niet lichter wil worden. Het verschijnsel zal ook Terschellingers zeker wel opgefallen zijn. De oorzaak van deze asymmetrie is de ellipsvorm van de Aardbaan.

Zonsopkomst/ondergang in Midsland aan Zee (53°24' NB, 5°17' OL)

	Zon op	Zon onder	Lengte dag	
5 dec	8:37	16:22	7 uur 45 min	
12 dec	8:46	16:20*	7 uur 34 min	Donkerste avond
21 dec*	8:53	16:22	7 uur 29 min	Kortste dag
30 dec	8:55*	16:29	7 uur 34 min	Donkerste ochtend
5 jan	8:53	16:36	7 uur 43 min	
12 jan	8:49	16:46	7 uur 57 min	

Het tabelletje laat de situatie zien in de Terschellinger plaats Midsland aan Zee. Op Sinterklaas blijkt de avond vrijwel op zijn donkerst: inderdaad een uitgelezen keuze voor het vieren van het 'Heerlijk Avondje'.

Rond 21 juni is iets dergelijks aan de hand, alleen is het effect minder sterk. Bovendien is er in Nederland vrijwel geen sterveling die rond zonsopkomst (ca 5:20) wakker genoeg om dit soort subtiliteiten aan de lijve te kunnen beleven.